

Урок 7. КІЛЬЧАСТІ ЧЕРВИ

Дата _____

Клас _____

Цілі уроку:

- **освітня:** ознайомити учнів з основними особливостями організації та процесів життєдіяльності кільчастих червів, а також з їхньою розмаїтістю;
- **розвивальна:** розвивати вміння знаходити взаємозв'язки між об'єктами вивчення та вміння аналітично мислити;
- **виховна:** виховувати розуміння важливості існування для нашої планети всіх живих організмів, які на ній існують.

Обладнання й матеріали: таблиці «Тип Кільчасті черви», «Зовнішня будова дощового черв'яка», живі дощові черв'яки, вологі препарати дощових черв'яків.

Базові поняття й терміни уроку: кільчаки, сегменти, параподії, поясок, родючість ґрунтів.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Питання для бесіди

- ♦ Яку будову тіла мають кишковопорожнинні?
- ♦ Які характерні ознаки кишковопорожнинних?
- ♦ Чим поліпи відрізняються від медуз?
- ♦ Яке значення мають кишковопорожнинні у природі?
- ♦ Яке значення мають кишковопорожнинні для людини?

III. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Розповідь учителя з елементами бесіди

Хто такі кільчасті черви?

Вільноживучі тришарові безхребетні із сегментованим червоподібним тілом, у яких є вторинна порожнина тіла. Вони живуть у всіх основних водних і наземних середовищах.

Особливості зовнішньої будови кільчастих червів

Форма тіла й розміри

Тіло кільчастих червів розділене на окремі сегменти, має двобічну симетрію. Розміри варіюють у широких межах від часток міліметра до 3 метрів.

Покриви тіла

Зовні тіло кільчастих червів укрите кутикулою (шаром щільної речовини, що утворює епітелій). Під нею розташований одношаровий епітелій. У більшості видів на поверхні тіла поодинокі або пучками розташовані щетинки.

Розмноження

Серед кільчастих червів зустрічаються як роздільностатеві форми, так і гермафродити. У малощетинкових червів і п'явок розвиток прямий, а в багатощетинкових — непрямої, із плаваючою личинкою.

Розмаїтість кільчастих червів

Багатощетинкові черви

Переважають мешканці морського дна (бентосні форми). Але деякі види пристосувалися до життя в прісних водоймах і вологих тропічних лісах. Людиною

безпосередньо в їжу використовуються далеко не всі багатощетинкові черви (палоло), але більшість із них є найважливішою кормовою базою багатьох цінних промислових риб (нереїс, піскожил).

Малощетинкові черви

Переважають мешканці ґрунтів і прісних водойм. Найбільше значення з малощетинкових мають дощові черв'яки. Вони є найважливішими ґрунтотворцями. Малощетинкові черви є хорошим кормом для інших тварин (дощові черв'яки, трубочник). Крім того, трубочники є гарними очисниками води у водоймах, де вони живуть. Розміри в межах класу значною мірою варіюють від часток міліметра до 3 метрів (австралійський земляний черв'як).

П'явки

Невелика група кільчиків, які не мають щетинок але мають присоски. Присосок у них дві — передня і задня. На дні передньої присоски розташовано ротовий отвір. Живуть переважно у прісних та солоних водоймах. Деякі пристосувалися до життя на суходолі. Хижаки або паразити. Медичну п'явку здавна використовують у медицині. Вона виробляє речовину грудин, яка перешкоджає зсіданню крові.

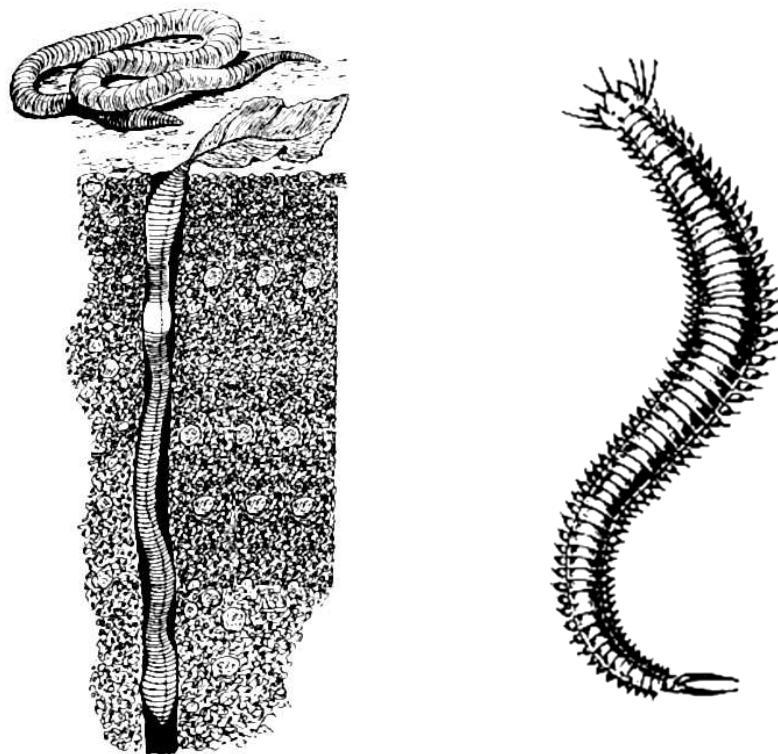

Рис. 6. Кільчасті черви

IV. УЗАГАЛЬНЕННЯ, СИСТЕМАТИЗАЦІЯ Й КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ І ВМІНЬ УЧНІВ

Дати відповіді на питання.

- ◆ Яку будову тіла мають кільчаки?
- ◆ Які характерні ознаки кільчаків?
- ◆ Чим багатощетинкові кільчаки відрізняються від малощетинкових?
- ◆ Яке значення мають кільчаки у природі?
- ◆ Яке значення мають кільчаки для людини?

V. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вивчити відповідний матеріал із підручника.